

NOVA CATALUNYA

ORGAN DE LLUITA DEL COMBATENT CATALA A MADRID

REDACCIO ADMINISTRACIO SERRANO 123 TELF. 63.423

L'EXERCIT DE L'EBRE ESCRIU AMB LA PUNTA DE LES SEVES BAIONETES LES GESTES MES HEROIQUES DE NOSTRA HISTORIA

Avions tombats als invasors
del 14 de juliol al 24 de setembre: 208

Altra volta és la nostra gloriosa aviació la que dona al món una prova indiscutible de la valua y potencialitat del nostre Exèrcit, així com també de la força creadora del poble, que en el transcurs d'aquests dos anys que porta de guerra ha sabut crear, gràcies a la seva indomable voluntat de treball i de vencer, tots els mitjans necessaris per a construir el sòlid engranatge d'aquesta poderosa màquina de defensa que és l'Exèrcit.

Va tenir-ne prou, el poble espanyol, de constatar com l'urpa sagnant dels feixismes internacionals es clavava en la nostra pàtria, perquè es mobilitessin tots els recursos de què disposàvem, per tal d'aconseguir el que avui és una tangible realitat: EXERCIT POPULAR REGULAR.

El poble espanyol, que sap perquè lluita, està disposat a vencer, i a tal fi hi posa de la seva part les condicions indispensables per a la victòria; esforç, sacrificis, heroisme. I una prova ben palesa la tenim en aquesta última gesta de la "Gloriosa", que ha demostrat la seva capacitat magnífica, el seu heroisme exemplar i el seu valor, a bastament acreditat ja, en entaular combat amb aparells molt superiors en número als nostres, i a pesar d'aquesta manifesta inferioritat han sabut abatere'n, en un sol dia, 21 dels traïdors.

Es en va que italians i alemanys envien sobre les nostres ciutats i els nostres camps veritables allaus d'oc-

ENDAVANT LA "GLORIOSA"

llets sinistres, àvids de sang, de mort i de destrucció. Jamai podran abatere les nostres ales victorioses. La seva són potser més nombroses, mes no les mou l'impuls ideal que dona a les d'Espanya prestigi i glòria.

En aquest ambient de la guerra, la iniciativa és nostra. Els aviadors al servei de la invasió no tan sols no demanen mai combat, sinó que adhuc el refusen i intenten evitar-lo sempre que poden. L'urp missió és molt diferent: destrucció a mansalva de pobles inde-

fenensos; segar a traïció vides innocents de dones, vells i nins. Missió d'assassins, no de soldats. Missió que els nostres "genets de l'aire" han maulurat ja moltes vegades i ho faran algun dia, tal volta no molt llunyà, per sempre.

Els aviadors de la República són l'expressió més noble i pura de l'he-

Avions nostres perduts
del 14 de juliol al 24 de setembre: 43

roisme. No obren motus per cap ambició, ni tan sols per la molt legítima de glorificar el seu nom, sinó simplement per estimul del deure, en el compliment del qual sempre i en tot moment es superen. Són herois anònims.

El poble espanyol ha contret un deure de gratitud envers els seus fills, que des d'aquest blau del cel tan clar—clar com el nostre esdevenidor—i tanmateix, tan nostre, lluiten i moren per tal que la metralla feixista no sigui en flor altres vides per ells sagrades. Deure de gratitud que avui hem de començar a pagar tots amb el nostre treball quotidià. El soldat a la trinxera i l'obrer al front de la producció. L'un amantent sempre, ull avisor per tal que l'enemic, en el moment en què vulgui atacar, s'estrelli davant la muralla humana, forjada amb coratge, impetu, heroisme, dignitat humana i sentiment patri, reflex del ferm ideal que el mou, i que no tan sols no avanci un sol pas de terreny, sinó que es quedi clavat on les nostres baionetes dictin.

L'altre, produint cada dia més, redobtant l'esforç personal per tal d'aconseguir-ho, ja que el soldat necessita, per a lluitar i vencer, les municions; i cal que aquestes mai no li manquin, és obligat de donar-ho tot sense regatejar, ja que així ho exigeix la independència de la pàtria i el futur de Catalunya i d'Espanya.

JOSEP BUSOM

L'11 DE SETEMBRE A BARCELONA

Barcelona.—Amb la brillantor d'altres anys, s'ha celebrat a Barcelona l'homenatge a Rafael de Casanova i als altres màrtirs de les llibertats de Catalunya, caiguts l'11 de setembre del 1714.

Davant del monument del nostre heroi, feren guàrdia d'honor quatre mossos d'esquadra.

A tot l'espai de la Ronda de Sant Pere, se situaren les forces d'Assalt, Seguretat i Mossos d'Esquadra.

Feren acte de presència el president del Consell de Ministres de la República, Dr. Negrín; el general Rojo, el sots-secretari de la Presidència, senyor Prat, i altres personalitats.

Abans d'acudir a retre homenatge, el Dr. Negrín i el senyor Prat havien tramès sengles corones que foren col·locades al voltant de l'estàtua.

El Cap del Govern lliurà un donatiu de mil pessetes. El general Rojo contribuï amb cinc-centes.

La presència del Dr. Negrín fou acollida amb espontanis aplaudiments, que ressonaren a tot el llarg de la Ronda.

D'ençà de les primeres hores de la matinal, evolucionaren sobre la capital de Catalunya dues esquadres de caces.

A dos quarts d'una, s'anuncià, mitjançant un toc de clarí, l'arribada del batlle i l'Ajuntament en corporació. Deu minuts més tard, un nou toc anunciava l'arribada del President de Catalunya, senyor Companys, i dels consellers de la Generalitat. L'urp presència féu esclatar grans ovacions. També desfilaron pel peu del monument, els representants dels partits polítics i organitzacions sindicals.

Es reberen corones de gairebé tots els organismes polítics i sindicals i personalitats del Govern de Catalunya i del de la República. Cal destacar-ne una, dipositada pels fills del senyor Carrasco i Formiguera, que, com ja és sabut, fou afusellat pels facciosos a Burgos.

L'alcalde pronuncià unes paraules

Combatents:

NOVA CATALUNYA et demana la teva col·laboració.

Vol sapiguer quina opinió tens d'ella.

NOVA CATALUNYA vol estar dirigida per tots els combatents i recaba la teva atenció.

¿Que hi trobes a manca?

¿Que hi sobra?

les per tal de retre homenatge als màrtirs del 1714. "Rafael de Casanova—digué—és el símbol de la nostra decisió, de la nostra decisió de sempre, de no deixar-nos arrabassar la llibertat, que és consubstancial de la nostra existència."

El Cap del Govern català remarca la indestructible personalitat de Catalunya, i la germanor amb els altres pobles d'Espanya. "Coincidí—diu—l'11 de setembre del 1714, amb les gestes heroiques que els soldats catalans, agermanats amb els d'altres regions espanyoles, estan escrivint en les trinxeres de la llibertat." Dedicà un record a tots els caiguts en defensa de l'espiritualitat catalana i acabà: "Avui, talment com ara fa un any, haig de recordar un nom: Francesc Macià, el restaurador de les nostres llibertats, i, com a President de Catalunya, només em cal dedicar-li una paraula: Present, Catalunya està en peu. Endavant per les llibertats del poble. Visca la democràcia! Visca la República! Visca Catalunya!"

Acte seguit, s'inicià la desfllada de les forces de Seguretat i d'Assalt, les quals mantingueren els seus elements amb constant emoció i

"... Avui és aquesta raça, la raça espiritual, integrada per tots els enamorats de la llibertat, la que lluita heroicament, abnegadament, sacrificadament, en els camps de batalla d'Espanya en defensa d'allò que val més que la propia vida, que és el nostre honor i la nostra dignitat. I vosaltres sòu els rengles dels lluitadors..."

(De la carta del President de la Generalitat de Catalunya als soldats de les lleves del 1925 i 1926).

Catalunya amb Espanya no serà mai del invasor

Un poble que lluita amb fe, no pot ésser derrotat

Fronts de l'Ebre. Planter magnífic de l'Exèrcit Popular, del qual broten herois i més herois. Font inexhaurible de gestes heroiques, privatives d'un poble que tot ho dona per a no caure sota l'esclavatge ignominiós a què el vol sotmetre el feixisme internacional.

La maquinària més moderna que els dictadors de Roma i Berlin han tramès a aquells sectors en quantitats incalculables, de res no ha servit. És més fort que l'acer dels seus canons el tremp amb què lluiten els modèlics combatents del gloriós Exèrcit republicà. Dels seus pits n'han fet cuirasses contra les quals reboten els projectils italo-alemanys.

Dia darrera dia, queden escrites a les pàgines de la nostra història—que avui esdevé la història del proletariat de tot el món—gestes sublims que astoren l'Univers. Ja no som nosaltres sols els qui cantem l'heroisme dels defensors de les llibertats patries; els qui comprovem amb fets de diàfana eloquència la capacitat militar dels comandaments republicans; els qui pronostiquem la desfeta dels invasors. No som nosaltres sols. És la pròpia premsa reaccionària; són els mateixos adversaris els qui es veuen obligats a reconèixer que l'Exèrcit Popular és un Exèrcit formidable que sap el que es porta entre mans, i que el coratge i la fe dels homes que l'integren és un bloc ingent que les tropes rebels es veuran impotents per a franquejar.

Fronts de l'Ebre. Fronts que han conegut èpiques batalles, que en tota la nostra guerra no tenen precedent. Fronts en els quals l'heroisme dels combatents republicans ha assolit proporcions invertebrables. Allí s'han estavellat, l'una darrera l'altra, totes les brutals escomeses a què s'han lliurat els invasors.

Les tropes enemigues han estat delmades per la rèplica dura i brava dels combatents republicans. Ho han estat de tal manera, que fins i tot han hagut de treure, amb les ferides obertes encara, els soldats que llançaven crits de dolor, a les sales dels hospitals. Els calia el seu ajut per a continuar amb tan poca fortuna els seus rabiosos intents.

Als fronts de l'Ebre, hi tenien els invasors les seves millors divisions. Algunes d'elles han estat anihilades per les tropes que defensen les nostres llibertats. I aquests reiterats fracassos han anat semblant diríe les fileres faccioses un estat de desmoralització tan gran, que ha obligat el comandament enemic a prendre mesures de càstig per tal d'evitar que degenerés en una descomposició de conseqüències greus.

La consigna de "Resistir" ha donat els seus fruits. Ha fet possible aquests repetits fracassos del feixisme, i ha donat lloc que l'Exèrcit de la República, tot i lluitant amb manifesta inferioritat de material, demostrés la se-

va potencialitat, que és la potència indestructible d'un poble que saber-se defensor d'una causa justa, té el convenciment més acurats que la victòria ha d'ésser per a ell.

Però no per això la guerra es bada ni acabades són les hores de rill. D'altres en vindran tant difícils encara. No ens fan por cal preveure-les, cal preparar-nos a millor poderles afrontar. El d'una guerra gran, l'amenaça de tacleisme a què podria sotmetre Europa el feixisme internacional den agreujar la nostra situació sentit de restringir la importació ditzant en el nostre país problemes importants com, per exemple, els proveïments. Als mateixos fronts, lluita tornarà a la seva virulència, pulsada rabiosament pels invasors, que no poden resignar-se als continus fracassos que darrerament han sofert. És necessari, imprescindible i necessari—ho repetim—, que res no trobi desprevinguts. El perill d'una sorpresa, en la guerra, ha d'ésser talment eliminat.

Tots més units, amb més responsabilitat encara, més decidits que mai, a reproduir les prenyades d'heroisme que s'han a les fronts de l'Ebre ara, i als d'avant i Extremadura poc abans del Centre primerament; coordinats tots els esforços; sortint al pas de les maniobres provocatives i rriament disciplinats; vigilants en tot moment; amb una fe fermíssima en la victòria, podem seguir fent fructuoses totes les temptatives que es pugui lluitar l'enemic, desgaire, lo, ensem que preparem les condicions del nostre triomf final, aquell triomf magnífic, total, definitiu i esplendorós que acabarà per sempre més amb els desigms funestos del feixisme, i avui planen per damunt Espanya atempten criminalment contra la de tot el món.

—Mira la Gloriosa—
—On?—
—No veus aquest xato?—

Els invasors seran inflexibles amb Catalunya, però, ¿els deixarà passar?

El "Diario de Burgos" publica la següent nota, que mostra l'esperit que anima els invasors contra la terra catalana:

"Cal observar que la part del riu escollida per a ésser forçada és aquella que té vessa la província de Tarragona, i segurament els rojos comptaven amb l'algament favor seu de la població catalana que avui està supeditada a les nostres forces. És així, que la nostra obra ulterior a Catalunya ha d'ésser la propia del terreny conquerit, sense deixar-nos enganyar per aparences superficials. No n'hi ha prou amb les monades per a extipar el mal. La nostra acció dins la regió separatista ha d'ésser energica, inflexible i perseverant. Aqueix cop de l'Ebre ens és molt beneficiós per tot d'atenció per a fer-nos adonar de quina ha d'ésser la nostra norma de conducta a Catalunya." (Argos.)

Consells militars

Com cal estar protegit contra els avions

ES IMPRESCINDIBLE EVITAR D'ESSER VIST PER L'AVIACIO DURANT LES MARXES

En les marxes per carretera: Esbargiu les parts blanques de la carretera, i camineu per les cunetes o bé sota els arbres.

En les marxes de nit, eviteu tota resplendor (cigarretes, llanternes, etc.) Si l'avió vola baix o bé llança coets, deteneu-vos en la posició de genoll a terra.

En les marxes camps a través: Utilitzeu, sempre que us sigui possible, els llocs coberts, camineu al llarg dels avallats, els llindars, les línies d'arbres, etc.

Adapten la formació a la construcció i distribució dels llocs coberts. Utilitzeu les voveres dels camins.

MANERA D'EVITAR D'ESSER VIST PER LE AVIACIO EN ELS ESTACIONAMENTS

Acantonaments.— Dissimuleu els focs; instal·leu les cuines en les cases; apagueu tots els llums durant la nit.

Amagueu els cotxes i els animals en hangars, sota els arbres i al llarg de les cases.

Així que aparegui un avió, fiquen-vos immediatament a les cases.

Campaments.— Defugiu tot allò que pugui denunciar el campament està ocupat (fum, teles de tendes visibles, etcètera).

Malfeu-vos de les pistes practicades per la circulació individual i que desobreen un pas regular als mateixos llocs, desobreen la presència de l'ocupant, indiquen els punts sobre els quals cal que vagin dirigits els trets i els cops de mà (us de patrulles, etc.). Circulen al llarg de determinades línies (cicles, senders, etc.), susceptibles de dissimular la formació de pistes.

(Segueix en la pàgina 4.)

ATALANS:

ERVEI DE PAQUETS DE MA-
RID A CATALUNYA I VICE-
VERSA

Llar fa present a tots els
patents catalans que té es-
sent un Departament d'en-
treos, la missió primordial del
qual és fer seguir a Catalunya
els paquets que se'n envien a
l'objecte. Els embalums es
duran enviar a la Llar o bé a
la Representació de la unitat del
comitat a Madrid on anirem a
recollir-los. Preguem que en
fer-hi la tramesa se'n lliuri
l'import dels paquets que s'e-
leva a 12 ptes. fins a 4 kg., i de 4
a 15 kg., a 3 ptes. kg. Quant

als familiars que teniu a Cata-
lunya, els hauréu d'indicar que
s'adreïn al Passeig de Grà-
cia, 65 bis, i indiqueu-los que ens
els envien a nosaltres per a é-
sser repartits ràpidament.

ALS RESPONSABLES DELS "AMICS DE LA LLAR"

Us preguem que amb el fi
d'ajudar-nos en els treballs
d'aquesta Secretaria, com tam-
bé per la tramesa de NOVA CA-
TALUNYA, cotització, etc., ens
faciliteu una llista de tots els
catalans que componen la vostra
unitat. Us anticipem les gràcies
a tots i ens oferim per tot allò
que ens sol·liciteu.

Tòpicos que desaparecen

Hace unos años, aproximadamente ocho, estuve en Barcelona, con ocasión de un Congreso obrero. En este Congreso hube de decir palabras que más tarde habrían de dar la tónica a las relaciones que entre la clase trabajadora tienen que existir. Somos los españoles, en general, gente que por pereza mental no reaccionamos ante tópicos que de manera consuetudinaria aceptamos. Y un tópicos es la incompatibilidad de los catalanes con el resto de los españoles. La incompatibilidad, en el mayor de los casos, será una incompreensión fácilmente subsanable.

Los pueblos no son, no pueden ser incompatibles. Lo son sus gober-
nantes al servicio de las oligarquías religiosas, económicas que van
creando un sentimiento arraigado en el alma popular, desviando sus emo-
ciones primigenias saturadas de bondad. Esto, filosóficamente, es ficticio.
Muchas veces, teatral. Inmoral, siempre.

Però si esto es así, en lo que se refiere a las relaciones generales de
los pueblos entre sí, ¿qué no lo será cuando se lucha con el egoísmo pro-
pio de evitar, no que otros pueblos nos venzan, que ya hemos dicho que
no son los pueblos los que se dedican a ese menester, sino que las rapa-
les oligarquías extranjeras, mancomunadas con malos castellanos y con
malos catalanes, nos atropellen, nos roben nuestra independencia? Y si
esto lo circunscribimos a la clase obrera, ¿qué incompatibilidad
puede haber entre los trabajadores de la cuenca del Ter, los del Manza-
narez o los del Nervión?

En esta guerra cruel que sostenemos frente a ejércitos colectivos,
los trabajadores van unidos, los catalanes y los castellanos. Si de esta
contienda no sobreviene la continuidad y perseverancia en la buena poli-
tica de unidad, habremos caído también en el tópicos por cuya destruc-
ción luchamos. Sustituiremos a los representantes de las oligarquías y
no tendremos fuerza moral para azotar, con el rebenque de lo auténti-
co, lo falso de nuestra vida nacional.

Però no: eso sería dar la razón a los que proclaman nuestra deca-
dencia. España está intoxicada, pero no decadente. El pueblo, el verdade-
ro pueblo, está inédito, no se le ha dado sitio ni ocasión para mostrar
su fuerza creadora. Se manifestó el 16 de febrero y ya vemos la conse-
cuencia.

Estamos en un momento crucial de nuestra Historia. Las equivocacio-
nes que suframos las sufriran las generaciones venideras. La guerra es
difícil, dolorosa, trágica; pero la estamos haciendo. Pero más difícil será
administrar la victoria. Para ese día, los españoles, los catalanes, los
vascos, todos tenemos que inmolarnos nuestros particularismos en holo-
causto de la patria común. Sólo así esta lucha cruenta no será estéril.

Manuel TREVIÑO

Comisario de Artillería del Ejército
del Centro.

La nostra lluita i el Govern d'Unió Nacional

Tres característiques essencials
resumen el per què de la nos-
tra guerra contra l'invasor, el per
què de la nostra lluita a mort con-
tra el feixisme. En primer lloc, es
lluita per la independència del país,
per a foragitar de la nostra terra
els exèrcits regulars de Hitler i
Mussolini. En segon lloc, la nostra
guerra significa la consecució de
les llibertats democràtiques, la de-
fensa de la República, els aspectes
fonamentals de la qual es concreten
en els tretze punts, inclosos tots
ells en la Constitució del 1931; i
en tercer lloc, la guerra porta en si
la defensa de les nacionalitats his-
pàniques, el dret que tenen els dis-
tints pobles que integren la Repú-
blica a la seva autodeterminació.

Aquestes tres característiques es-
tan tan íntimament lligades, que
no pot considerar-se una d'elles
per separat. Tots els combatents
s'han assimilat aquests motius fo-
namentals de lluita i per ells don-
nen la vida. El poble espanyol hi
està compenetrat, i el Govern
d'Unió Nacional n'és la més clara
expressió.

Ara bé, per a aconseguir la vic-
tòria, i amb ella aquests objectius
fonamentals, s'imposa la col·labora-
ció més estreta de tots els pobles
que integren Espanya, de tots els
sectors antifeixistes. S'imposa la
unitat de criteri i d'esforç de Ca-
talunya i de la República. Unitat
de direcció i de voluntat.

Estem convençuts de l'encert del
Govern, en decretar la centralitza-
ció de les indústries de guerra, la
militarització dels ports, la reorga-
nització del Comissariat i la mili-
tarització dels Cossos armats.

Quan nosaltres hem aconseguit,
amb l'esforç de tots, l'organització
i perfeccionament d'un Exèrcit re-
gular únic, sotmès a la mateixa dis-
ciplina en tot el territori, i que
cada dia es capacita més, cal que
procurem que tota la producció i
en especial la producció de guerra,
estigui a l'altura necessària per a
satisfer les necessitats del nostre
Exèrcit; cal que els nostres ports
duguin el rendiment que es neces-
sita per a procurar el proveïment
dels fronts i de la reraguarda. Tot
Espanya ha d'ésser un sol front
de lluita contra l'enemic que tam-
bé treballa en la nostra reraguar-
da, i per això els cossos armats han
d'estar sotmesos a la disciplina de
l'Exèrcit.

La fermesa amb què el doctor
Negrín actua és una garantia per
la defensa de la República; la con-
tinuïtat de la representació catala-
na i de Basònia en el Govern, en-
cara que sigui amb dos ministres
distints, és també la garantia que
els drets del nostre poble seran de-
fensats amb el mateix entusiasme
i amb la major comprensió.

Els combatents catalans del front
del Centre seguiran Negrín i el Go-
vern de la República d'una manera
disciplinada i conscient, perquè sa-
ben que amb la col·laboració efec-
tiva amb el Govern de la Generali-
tat la nostra democràcia serà asso-
lida, i amb ella, les llibertats de
Catalunya.

COSTA

Rafael de Casanova i l'11 de setembre del 1714

Mancant les dades indispensables, no ha estat possible de poder concretar
la data exacta de la naixença de Rafael de Casanova, per tal com el registre
parroquial no ha pogut donar els historiadors dels apunts del natalici que s'huri-
rien pogut extreure de l'arxiu eclesiàstic on eren enregistrats, si aqueix volum
no hagués estat destruït durant una de les guerres que en la primera meitat del
segle XIXè presència Catalunya. Amb tot, però, sembla que s'ha coincidit a
donar com a més probable que l'egregi defensor de Barcelona nasqué pels volts
de l'any 1660.

Com que la data del seu naixement, no juga un rol de cabdal importància
en les notícies històriques que anem a glossar, deixarem d'escatir-ne la seva fide-
lidad i ens limitarem a consignar els fets que donaren més relleu a la seva
venerable persona.

Ens trobem a l'onze de setembre del 1714, quan tot just fa setanta anys que
traspassà el canonge Pau Claris, primer President de la Generalitat de Cata-
lunya i forjador del nostre sentit nacional, puix que fou l'ànima de l'alcament
contra el rei Felip IV i contra el seu ministre, el comte d'Olivares, de funesta
memòria. Durant aqueix lapse de temps Catalunya pogué salvaguardar les se-
ves llibertats.

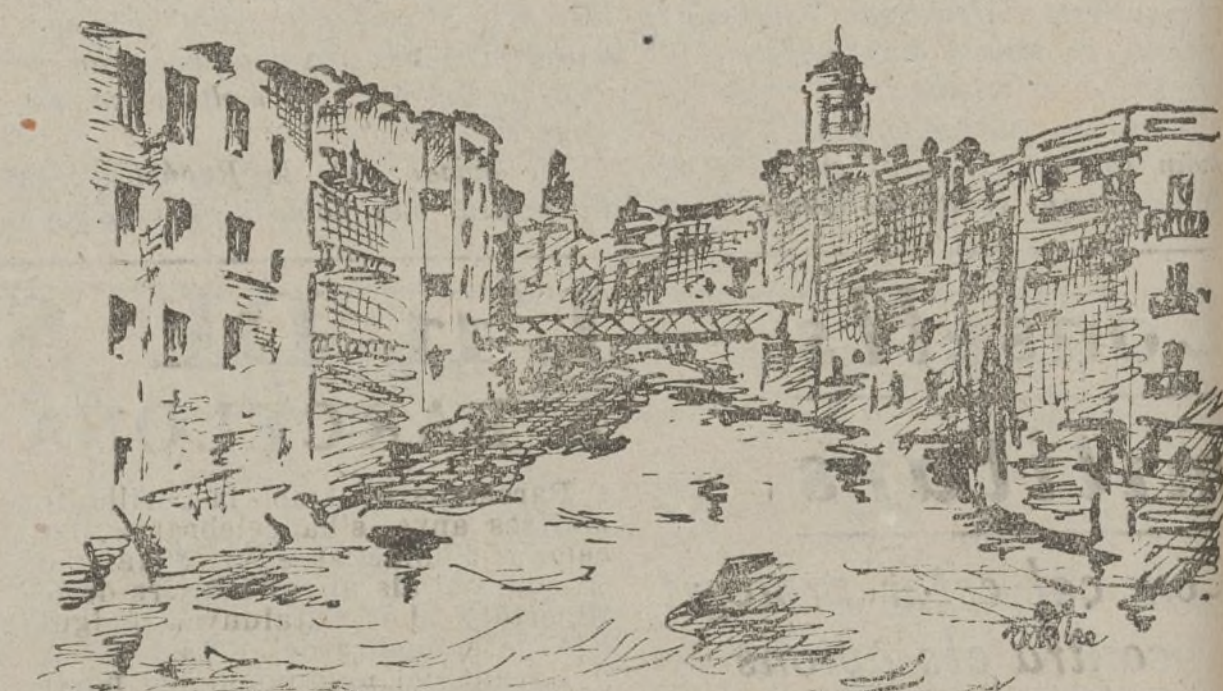
Feia tretze mesos que els catalans aguantaven amb estoïcisme exemplar les
terribles escames de les tropes franceses i espanyoles de l'exèrcit de Felip
Vè, que amenaçaven assaltar la ciutat de Barcelona. Les altres places cata-
lanes, llevat de la de Cardona, havien ja caigut sota el jou de la invasió. Bar-
celona resistia encara amb una heroïtat incommensurable.

La nit del 10 de setembre, el Conseller en Cap, Rafael de Casanova, havia
recorregut la muralla de la ciutat i examinat minuciosament els baluards que
la defensaven. En veure l'escassetat de tropes que hi havia, feu pregonar que
tota la gent apta per a les armes comparegués immediatament a les muralles i
baluards, com a mesura de precaució. S'esmunyí la nit del 10, i a dos quarts de
cinc de la matinada, en llustrejar les primeres clarors d'aquell 11 de setembre
que havia de restar com una de les dates culminants i infaustes de la nostra
història, la totalitat de les tropes de Felip Vè, formant set grans cossos d'atac,
amb un total de vint mil homes, es llançaren, un per cada bretxa, a l'assalt a
Barcelona. Però no assoliren pas abatre el coratge dels assetjats, els quals res-
pongueren amb el foc més viu d'artilleria i fuselleria, i, de bell antuvi, pogueren
deturar l'embranchida dels assaltants. Enfollet el comandament enemic, comença-
va les tropes que tenia de reserva a entrar en lluita. Per infortuni dels assetjats,
les pluges torrencials dels dies precedents havien mullat els fornells de les mi-
nes, i cap no va esclatar. Sota la bàrbara pressió enemiga, enèrgica i constant,
foren cedides les bretxes; però la resistència no va minvar. Es combatia als ter-
raplens de les muralles, als portals de la ciutat, als baluards i als carrers. La

(Segueix en la pàgina 4.)

POBLES DE CATALUNYA

GIRONA

La immortal Girona està situada a
la regió II del territori català i com-
presa dins la comarca del Gironès.
Ocupa la part NE. de la Península.
Confinat, al nord, amb França; a l'est,
amb la mar Mediterrània; al sud i
sud-oest, amb Barcelona, i al nord-
oest, amb Lleida. Tot això comptant
amb el que abans en deïem província
de Girona.

En el darrer cens normal, fet en
data 30 d'abril del 1936, la població
de Girona era de 24.050 habitants. No
hi figura, per tant, l'exorbitant xifra
de refugiats que hi han estat acollits
amb tota cura.

El paisatge de Girona és dels més
bells de Catalunya. Muntanyós en la
seva major part, per tal com pertany
a la zona pirenenca, ofereix a l'espec-
tador una col·lecció de contorns en-
cisadors que hom no es cansaria mai
d'admirar. La part de la Costa Brava,
la coneixença i divulgació de la qual
ens relleva de fer-ne un llarg, mal-
grat que mereixut, elogi, mereix, per
si sola, un capítol a part, eludit per
la manca de paper. És una sort im-
mensa per als catalans poder posseir
un Roses, Cadaqués, Tossa, Palamós,
Castelló d'Empúries, l'Estartit, l'Es-
cala i moltes d'altres viles que en-
clouen una bellesa sense parió, la qual
no ha trobat mai l'ambient necessari
per a fer-ne la propaganda que es me-
reix entre els visitants de Catalunya

Puigmal, de 2.909 metres d'alçada,
passant per la paradisiaca vall de Nù-
ria. Són innombrables les excursions
atractives que hom pot realitzar per
terres gironines i, a ben segur, que si
hom proveu, en sortireu sempre bella-
ment impressionats.

El tràit de la ciutat i el moviment
comercial no desentonen de la impor-
tancia de la capital. També cal fer es-
ment a la importància industrial que
té Girona. No havia adquirit ni de bon-
tros l'aspecte industrial d'ara, i de Girona
en surtien ja anualment més de
700.000 quilos de sufo, que és una de
les produccions destacades d'aquella
comarca.

De dins la ciutat, cal subratllar la
boniquesa de la part antiga, d'un ar-
refinat. La Catedral, Sant Pere de
Galligans, els banys àrabs, els carrers
que s'enfilen o davallen vers la seu, la
Pujada dels Alemanys, La Devesa amb
aquella esplendor d'arbrat, són un ex-
ponent de les joies que guarda la ca-
pital del Gironès.

En gairebé totes les lluites que ha-
viem sostingut amb el país veí, Gi-
rona en resultava envaïda. Cal desta-
car l'heroica defensa de la capital quan
Napoleó lluitava per tal d'apoderar-
se'n. La gesta quedà registrada per-
sempre més en el llibre de la nostra
història, com un dels fets d'armes més
sobresortits de la seva època.

PENYAFORT

La festa nacional de Catalunya a Madrid

Fa ja temps no contemplem el blau
del mar, el cel i el nostre mar d'enamor-
rament, no ens fa de catifa. Ara servem
el record de la mar enjogassada
del Montseny; el Pirineu i el Montserrat
s'han substituït per la feta tegia i per
la gran tanyina plena de mistres que és la
sepa del Guadarrama.

Catalunya té la seva joventut que mar-
xava cantant amb aquell tren militar, i
l'homa de casa-aquell pare bondados-
campats per totes les terres de la Pen-
ínsula.
Som enamorats de tot el que ens parla
de Catalunya i el nostre passat, la nos-
tra història i aquelles dates memorables
de la Catalunya dels nostres avantpassats
arriben fortament pels nostres dits per
aquestes terres ja familiars de Castella.
No podem passar per menys els orga-
nismes catalans representatius a Madrid
per commemorar amb tot l'esplendor la
gloriosa i representativa que és per
nosaltres l'11 de setembre del 1714.
En els anys de pau que, amb
nosaltres patriòtiques i inflamades les nos-
tres esperances per un demà de lliber-
tat per Catalunya, desfilàvem Ronda de
Sant Pere amunt per davant de l'esta-
tua del nostre Conseller en Cap.
Aquest any no ha estat el nostre sol
ens ha fet coixi a les nostres can-
çons. Tancats en una sala plena de llum,
en celebrat aquest 11 de setembre. En-
n potser ha estat més emotiu i més
conador per a nosaltres. Exigències de
guerra fa que ens trobem en aquest

Madrid ple de llegendes i de veritats xo-
pes de sang. L'espectacle del teatre, el
silenci d'aquells soldats bruts i peluts por-
taven dins de la sala amb aquell pan-
teig i moviment de cap que es podia es-
piar en tots els assistents quan oïen les
notes de la tenora, seguint amb emoció
recordada els atrevits Xiquets de Valls
i en Pau Vidal amb la seva veu meravel-
losa ens cantava l'himne de la 33 Divi-
sió, "Catalans a l'Alcàrria".

Meravellós fou l'acte, més interessant
encara l'honoràble presència de totes les
autoritats presidint-lo.
Era el senyor Puig d'Asprer, de la Co-
missió organitzadora, que amb la blancor
de la seva testa i la peroració acompa-
sada, plena de sinceritat, ens feia revivre
a tots el passat i la gloriosa gesta dels
catalans defensors de Catalunya en la
data del 1714.

El delegat de la Generalitat, doctor Ci-
vil, ens resumí en breus línies tota la sig-
nificació del l'onze de setembre del 1714
i l'onze de setembre actual, i que, com
aquell, està ple de mortalla, però pre-
nyat ja amb una futura Catalunya que per
damunt de tots els sacrificis farà el seu
camí de cara al demà que com a poble
lliure aspirem a ésser els catalans que
lluitem per la seva llibertat i per la inde-
pendència d'Espanya.

Finalment, el senyor San Andrés, De-
legat de Propaganda i Premsa, amb pa-
raula fàcil i abrandada de sentiments
pregons per Catalunya, ens féu en totes
les seves paraules un magnífic elogi de
tot l'acte. Revivíem amb ell tota la mag-
nificència d'aquelles estampes amb vida
que eren la cobla, els Xiquets de Valls,
el cor i la figura varonívola d'en Pau Vi-
dal amb el seu doll de veu. Ens recorda-

va amb el seu català-valencià la nostra
gesta passada i la lluita actual amb la
definició que la mort és el magnífic sa-
crifici que es pot oferir per la llibertat
de Catalunya.

Així acabà aquest acte; acte que amb
el seu contingut farà que portes enfora
repercuteixi a tots els catalans esperon-
ant-los a lluitar, a vèncer, per la lliber-
tat de Catalunya.

Catalunya té una tragèdia marcada
i la seguirà. Soldats catalans: Per Cata-
lunya i per la República, endavant!

S. L. G.

Catalunya per terres de Castella

Combatents catalans:
Se us invita a l'acte de lectura de
l'informe que el nostre secretari general
donarà a conèixer davant els organis-
mes catalans residents a Madrid, avui
dia 28, a les 6 de la tarda, en el nostre
local, Serrano 123, referent al treball
realitzat i treball a realitzar per la Llar,
envers els combatents catalans de l'Exè-
rcit del Centre.

Aquest informe serà imprès i repartit
entre els combatents catalans.
Que cap català el desongui.

En tot cas reclameu-lo oportunament.

COMBATENT CATALÀ:
ENVAI ARTICLES PER AL TEU
DIARI "NOVA CATALUNYA".

S'han instal·lat dos nous telèfons, un a
la Direcció, n.º 62903, i un altre al de-
partament de paquets, n.º 62902.

Ayuntamiento de Madrid

La lluita d'Espanya ensenya a defensar la dignitat dels pobles

La sort d'Europa, ara com sempre, està a mans de la diplomàcia anglesa. No és Hitler, com erradament es diu, el qui té la força per a decantar la balança del cantó que més li convé, i que, a bell ull, sembla que té interès a desfermar les fúries apocalíptiques. No és Hitler, repetim. És la gran potència il·lenca la que diu les darreres paraules. Aqueixa vegada, prudent, excessivament prudent, ha romput la llança per una pau momentània que convé als seus interessos.

Prenyat d'incertituds traïdores, el moment diplomàtic està jugant una partida com mai no s'havia presenciat en la història de les cancelleries. Reunions, entrevistes, parlaments, acords secrets. Fretuosos, els dirigents polítics, cerquen, la gota d'oli que amai ni el mar de les passions que ells han agitat, conscientment uns, incauts els altres.

Certament, en aqueixos darrers dies, els esdeveniments al centre d'Europa han tensat l'arc que pot llançar la sageta que occiria el colom de la pau.

El discurs de Hitler desvetllà la tensió de les democràcies esporuguides. El Govern anglès, els diplomàtics francesos es reunien a la mateixa hora que el dictador alemany parlava a Nuremberg. El mateix President Roosevelt es trobava en aquesta hora en el tren per tal d'anar a veure el seu fill malalt, i féu instal·lar la ràdio en el vagó a fi de no perdre cap paraula.

En resum, què ha dit Hitler? Res de nou. Ha repetit els mateixos tòpics de què es serví per a crear aqueixa situació difícil per Europa, amb la qual

vol mantenir davant el poble alemany aquella divinitat que ell mateix s'ha concedit.

Chamberlain ha còpsat el moment i ha volgut evitar l'esdevenidor trágic que per a la tranquil·litat europea s'albirava. De cop i volta, empenqué el seu viatge a Berlín. La superbia del dictador alemany es sentia satisfeta. El polític anglès cregué que amb aquest gest, amb aquesta concessió, mostra inequívoca de feblesa, feia un servei a la causa de la pau. Amb la impassibilitat que dissortadament ens té ja acesats la Societat de les Nacions, aquesta veu amb indiferència absurda la desmembració d'una nacionalitat que ella va crear.

Els catalans, que creiem necessària la llibertat de tots els pobles i llur autodeterminació, no podem considerar aquest problema dels sudets, bastit pel mateix Hitler, l'opressor màxim dels pobles, que suava s'ha erigit en protector d'unes reivindicacions de llibertat, com un problema nacionalista.

I França, a remolc sempre d'Anglaterra, ha permès l'atropellament; amb tot i les paraules d'Albert Sarraut, que digué: "França, té la seva mà damunt la tomba dels seus milers d'heroies caiguts; mà lleial, forta i segura, que mai no es traïdora, però que tampoc mai no tremola."

Ningú no pot dir això amb més propietat que nosaltres, després del discurs del Dr. Negrín. Espanya nanté com ningú la llibertat sagrada de tots els pobles del món, amb la sang generosa dels seus fills. La nostra dignitat no ens permet, malgrat que ens manqui l'ajut dels qui tenien l'obligació d'estar al nostre costat, de lliurar-nos, sense lluita, a uns traïdors que deuen llur naixença al més abominable dels actes: traïr llur pàtria, i la força circumstancial dels quals no és altra que la que els presten els per-

turbadors de la vida de les nacions petites.

Què s'esdevindrà després d'aquest compàs d'espera produït en escriure aqueixes ratlles? Polònia i Hongria han reclamat, amb el mateix "dret" d'Alemanya, territoris que fins ara han integrat la nació txeca. Les quatre potències, en llurs properes reunions, hauran de tenir present aquestes noves peticions sobre territoris txecs. Si concedeixen a Alemanya la regió dels sudets, les reclamacions de Polònia i Hongria esdevindran justes, dins aqueixa nova concepció de la justícia. En aquest cas, la desaparició de la nació txeca fóra un fet. I abans d'arribar a tal determinació, ens sembla que les nacions que reconeixen el Govern de Txecoslovàquia no s'atreviran a determinar la seva anul·lació sense tenir present la finalitat que persegueix el Tractat de Versalles, quan legisla sobre la regió danubiana, i mantenia l'equilibri mitjançant grups cohesionats per interessos comuns denominats petita entesa.

Vivim, però, uns moments en què aquella intel·ligència diplomàtica que culminava a Stresa ha desaparegut, i els pactes han estat abandonats, i els compromisos desfets. Està vist, i ho diem per dolorosa experiència, que la dignitat dels pobles sols és defensada per els mateixos; puix que si els altres no saben ésser dignes de les paraules donades, l'existència d'un poble bé val tots els sacrificis que calguin per a mantenir-la.

D'aquí la nostra confiança en el poble txec, que fixe la seva atenció en la heroica lluita del poble espanyol, esperem sabrà complir amb la dignitat que un poble exigeix.

POCH DE L'ESCALA

Fa tres anys que l'onze de setembre ens troba en guerra. Tres festes nacionals mancades de la presència de la joventut catalana. No hi són, tot voltant l'estàtua del Conseller en Cap, els cossos fermes i àgils d'anteriors anyades. Per entre les cames nues dels escoltes no hi veiem fileres atapeïdes de joves predisposats a la riulla i als crits d'entusiasme. 1936, 1937 i 1938 marquen un parèntesi de feina a fora. De fronts llunyans que no paren de demanar l'aportació dels homes decidits a treure l'invasor. De trens que surten cap a la línia de foc curulls de combatents de l'ideal. I la ciutat resta orfena de pobres alegries inconsistentes. Pren un to reflexiu, de dolor assenyalat, que la fa més digne i mereixedora del demà promès.

Els catalans joves els haureu de cercar, enguany, per tots els fronts de la República. Des de Madrid a Extremadura. A tocar dels núvols, en els Monts Universals, i arran de terra, en les planúries de les estepes de l'Alcàrria. Barrats en la boira i la neu, als Pirineus, i sota el cel ardent d'Andalusia. Damunt del mapa clapejat de vermell de l'Espanya lleial no hi ha un sol lloc on no lluitin catalans. Els batallons de pontoners, que aprofitant claror d'estrelles, bastien els ponts damunt de l'Ebre, estan nodrits per grans contingents de catalans. Catalans, en gran nombre també, en la resistència heroica de Lleuant, que ha convertit en quimera la il·lusió que els facciosos sentien per apoderar-se de València. Catalans barrant les portes de Madrid. A tots els fronts pits amb les quatre barres. A l'aire, pilots de Catalunya. Al mar, en els vaixells de l'Esquadra, mariners catalans. Ara, per exemple, en la gesta del "Josep Lluís Díez", un comissari de parla catalana, mantenia la moral de la tripulació sota la pluja de projectils dels destructors facciosos.

Deu estar orgullosos Rafael de Casanova! No pot enyorar els seus fills que li portaven flors l'onze de Setembre. Sap les pàgines de glòria que escriuen cada dia en la història de Catalunya. I sap també, que, encara que allunyats de la seva terra, moren pels mateixos ideals pels quals ell queia, un matí de Setembre, al baluard de Sant Pere.

Entre el poble que forma la reraguarda, d'esperit magnífic, de superació constant, del primer dia de la guerra ençà, es guarda íntegrament l'herència que deixaren els homes del 1714. Sobre un fons de bombardeigs continuats, de privacions ben suportades hi ha el primer pla de les fàbriques que treballen sense conèixer nits ni dies, millor dit, fent del dia i la nit una mateixa cosa, quan del treball es tracta.

Casos edificants com aquest dels obrers de les foneries de plom de Santa Lúcia, que acaben d'elevat llur jornada de treball, i que, ja abans d'aquest augment, rendeixen una producció superior en un setanta per cent a l'abans de la guerra. Llegiu el "diari Oficial de la Generalitat" i comprovareu com, cada dia, hom premia obrers i col·lectivitats que realitzen veritables proeses enduts pel seu afany de no ésser menys que els lluitadors del front.

Hi ha també la dona catalana. Plora en veure marxar el seu fill, camí de l'inconegut, però ben prest s'eixuga els ulls blaus i es lliura tota al ritme de treball que fa la bona reraguarda. Dones de Catalunya que actuen i lluiten. Dones com Adela Canyelles, que perd un braç a la fàbrica de guerra i quan els seus companys la van a veure al·ludada a l'hospital, els pregunta, amb l'angoixa pintada al rostre: "Què? Com va la fàbrica?"

No són els homes de la trinxera i els treballadors de la reraguarda solament els que viuen la guerra. És tot el poble que s'ha posat dempeus contra els mateixos odis del 1714.

L'onze de Setembre del 1938, el d'ara, amb la multitud compacta al llarg de les Rondes, des de la Plaça de Catalunya a l'Arc de Triomf, amb la desfílada inacabable de pancartes i d'organitzacions que avancen poc a poc mentre els orfeons impregnen l'aire d'himnes patriòtics i de cançons populars, amb la figura coneguda de Lluís Companys presidint la festa, ens portarà a la memòria el record d'una altra època, d'una època que vosaltres, germans de la lleva del 41, no heu conegut. Una època de persecucions en la qual, l'anar a visitar el monument a Rafael de Casanova era una de les faltes punides pel Codi de Martínez Anido. En aquells temps, els ciutadans—catalanistes de llacet negre i de rosella al trauc—exposaven la pell sota l'amenaça dels sabres de la policia de cavall. Cada any el carrers Girona, Méndez Núñez, Trafalgar i Bailén es convertien en pistes per on l'"autoritat" empenia la caçera de l'home. Una farmàcia—gairebé davant mateix del monument—prenia caïres de lloc de socors a primera línia, pel gran nombre de persones que hi eren assistides. En general planava tot el dia, pel barri de Sant Pere, un ambient de tragèdia que ritmava extraordinàriament amb el xiulet de la policia que cada vint minuts anunciava una càrrega.

Tot aquell temps no tornà mai més. La festa nacional futura serà celebrada com s'escau, enmig de flors i d'alegries. En la lluita que sostenim contra l'enemic tradicional, ajudat avui per gent de fora, desapareixerà per sempre la casta odiosa de l'anticatalanisme que anava contra Catalunya per tal com era a Catalunya, l'únic lloc de la Península on es podia respirar l'aire pur de la llibertat i de les causes justes. En la cadena de pobles lliures que forjaren l'Espanya de la victòria, el nostre poble no pot trobar cap obstacle per a seguir amb amplitud de moviments el curs que li marca la seva història.

Comiat a l'Exposició de Guerra

que és la demostració patent, el reflex de la voluntat i cultura d'un poble que en lluita a mort per la vida no descura de cultivar l'art, per mitjà del qual expressa els seus sentiments i neguits, plasmant la realitat de la vida actual en la nostra guerra d'independència.

La "LLAR", amb motiu de l'Exposició de Guerra, no solament s'ha preocupat de trametre l'adhesió espiritual de Catalunya a la població de Madrid, casernes, hospitals, on ha dut als malalts i ferits l'estel lluminós d'un demà victoriós, sinó que l'ha portat també als fronts. Al Pardo, al Jarama, a Las Matas, etc. S'hi han organitzat festivals. Els camps de Castella han estat escenaris on s'ha manifestat, puntejant aïres sardanes, l'esperit noble i viu de Catalunya. Escenes emocionants, àdhuc plors silenciosos esforcadament continguts. Encoratjament dels combatents, reforçament en llur desig de victòria; anhel de conquesta per retornar a les llars amoroses, en una vida de llibertat.

La "LLAR", a dins i a fora, a la reraguarda i a la vanguardia, ha fet sentir els batecs dels cors catalans que suava defensant-se aferrissadament davant l'invasor els camps de l'Ebre, escriuen pàgines glòries per a la història de la Humanitat, en la lluita per la llibertat.

Diada de la clausura. Al matí al camp de Chamartín, van arribant rastelleres de combatents per assistir al festival esportiu. Baixen de la trinxera, i es troben en un magnífic camp d'esports; respiren a ple pulmó. La joventut combatent exhibeix llurs facultats físiques.

Finalment a la tarda a l'Auditori l'acte de comiat. La banda de la 33 Divisió ens obsequia amb un magnífic concert; interpreta amb sentiment "Dolor", passat el bombardeig, poema simfònic, del qual és autor un músic català, Joaquim Soms, i que és un recull musical d'una escena de la nostra guerra.

Importants parlaments clouen l'acte. El Delegat de la Generalitat, doctor Civil, llegeix unes quantilles clausurants oficialment l'Exposició i explica com en tot moment està a disposició de Catalunya i dels catalans.

El nostre secretari general, amb sentides paraules, diu: "Catalunya no podrà mai gaudir d'una llibertat, si a Espanya venç el feixisme. Els catalans lluitem per la nostra llibertat i per la independència d'Espanya."

El delegat de Propaganda, señor Miguel San Andrés, eloqüentment, explica la personalitat i significació de Catalunya, "que és—diu—la que trameta a la resta d'Espanya la cultura que ens arriba pel Pirineu". Del seu cor brollen paraules sinceres i justes d'amor a Catalunya.

Parla Piñuela, comissari inspector de l'Exèrcit del Centre, exaltant l'obra de la "LLAR". "Es una institució exemplar—diu—, que caldria que els altres pobles d'Espanya imitésin. La sang que catalans i castellans han vessat junts a les trinxeres ha fet desaparèixer totes les incomprendiments." Remarca la necessitat de la unitat per guanyar la guerra i afirmar-la després de la victòria, en la gran obra de reconstrucció d'Espanya.

L'Exposició resta clausurada. La "LLAR", estimulada pel resultat, seguirà emprant totes les mesures que les necessitats de la lluita exigeixin, mantenint en l'ànim dels combatents una ferma moral de victòria, que ens permet resistir avui i que és precursora del triomf final.

FORCADELL

Suscripció pro NOVA CATALUNYA

	Ptes.
Suma anterior.....	6.986,30
"Penya Núria". Batalló de Mun-	
tanya.....	126
Salvador Peris. 1.ª Cia. Batalló	
Sapadors.....	50
Artemi Villà Llodriguez i Joan	
Vilà Llodriguez.....	50
Antoni Monico i Companys. 2.ª	
Divisió, 2-9 Bateria.....	64
Gumersind Alert. 90 Brigada, 357	
Batalló.....	30
Josep Garcia. 90 Bda., 357 Bó.....	25
Félix Puig. 90 Bda., 357 Bó.....	25
Lluís Bosch. 90 Bda., 357 Bó.....	25
Tomàs Ferrer. 90 Bda., 357 Bó.....	15
Teodor Sánchez. 90 Brigada, 357	
Batalló.....	10
Pau Palau. 90 Bda., 357 Bó.....	10
Martí Gironès. 108 Bda., 4.ª Bó.....	26
Jaume Espinet. 108 Bda., 4.ª Bó.....	15
Josep Fuxeda. 108 Bda., 4.ª Bó.....	14
Josep Vila. 108 Bda., 4.ª Bó.....	10
Magí Gabera i Companys. 45 Bri-	
gada, 177 Batalló, 3.ª Cia.....	25
Companys 69 Divisió, 3.ª Bateria,	
S. 2 A.....	30
Miquel Espelet i Miquel Mira-	
lles. 90 Brigada.....	36
Ramon Duran i Vidal. 136 Bri-	
gada, 544 Batalló.....	25
Josep Garcia. 29 Brigada, 113	
Batalló, Transmissions.....	25
Joan Mas. 110 Bda., 437 Bó.....	25
Antoni Alegre. 27 Brigada, Ob-	
servatori.....	25
Jaume Lloret. 40 Brigada, 152	
Cia. d'Assalt.....	10
González Benito i Miquel Alvaro	
1.ª Batalló Hipomóbil.....	6
Miquel Arnau. 69-7, 69 Divisió,	
Miquel Arnau. 69-7, 69 Divisió,	
Josep Cid. 136 Brigada, 544 Ba-	
talló, 1.ª Cia.....	5
Maria Aules. 26 Brigada.....	3

Suma que segueix... 7.706,30

Un català eixerit al front de Madrid

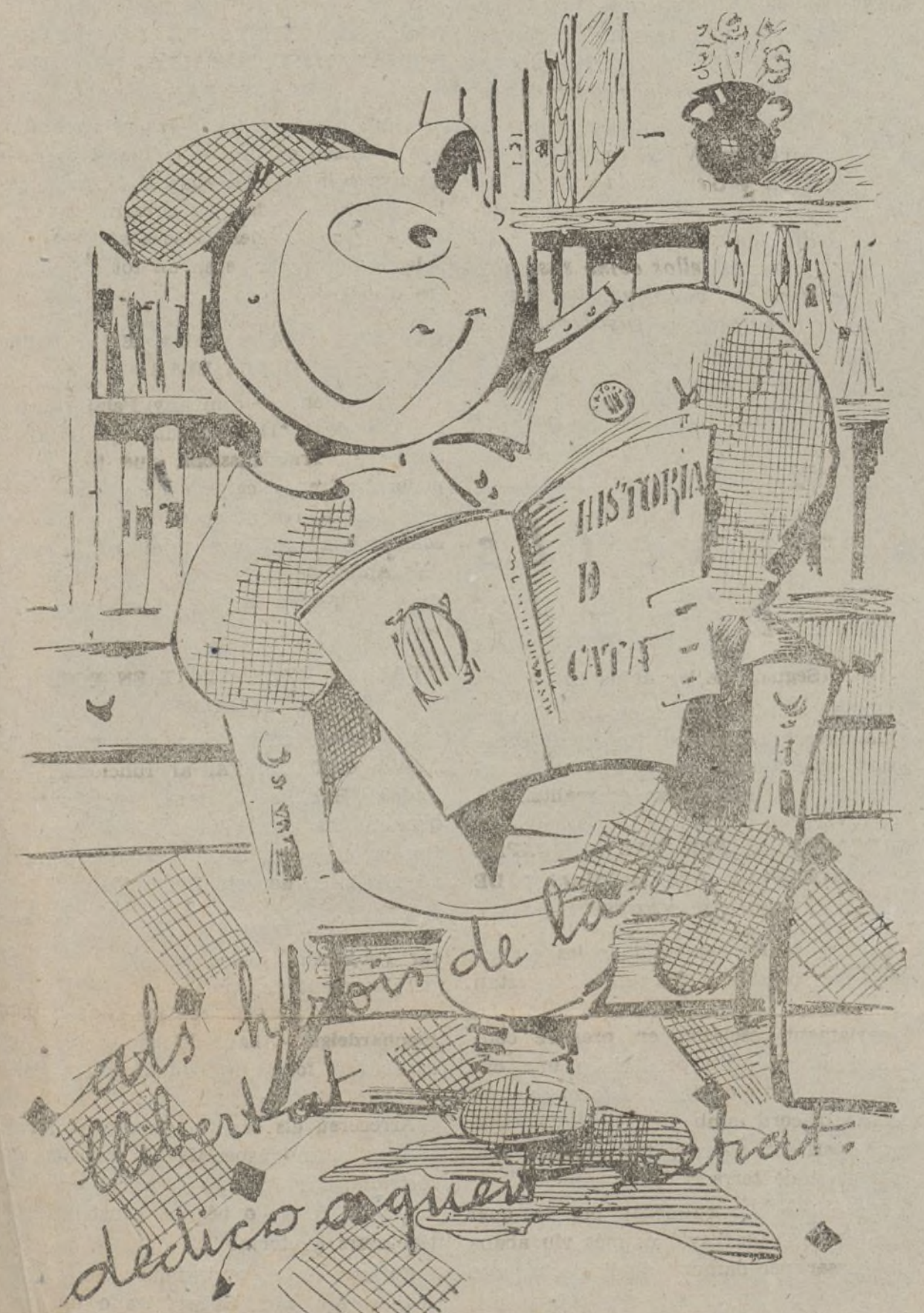
A conseqüència de la reobertura de permisos, i amb la impossibilitat de traslladar-se a Catalunya, són molts els combatents catalans que acudeixen a passar els 7 o 8 dies de descans i esbarjo a la nostra Llar.

Cada un dels visitants posseeix peculiars característiques i maneres de passar l'estona. Hi ha qui s'entristeix, hi ha qui brama, hi ha qui es torna foll amb el ping-pong, etc; altrament també n'hi ha, d'aparença molt sensats, i d'altres de gesticulacions vives que consideren el fet de consultar el trenecaps de la nostra biblioteca, propi de bon català y de distinció.

Allí, precisament, ens ha estat presentat en Quic, un català eixerit, que, en saber amb qui se les entenia, fent gala de la seva preparació cultural i literària, ens ha ofert a col·laborar d'una manera directa al nostre òrgan NOVA CATALUNYA enviant-nos quinzenalment les escenes més rellevants de la seva vida com a soldat de l'Exèrcit de la República.

Ens plau presentar-lo als combatents, que tindràn el gust de conèixer-lo físicament gràcies a la gentilesa que ha tingut en dedicar-los el seu retrat.

Nosaltres, com a bons observadors, creiem que serà una secció d'humor dintre la sinceritat. Li donem la benvinguda.

Ayuntamiento de Madrid

JOAN D'ESPI

RECORDANT
L'11 DE SETEMBRE

Recordem-lo. Però, cal no parlar-ne massa. La data que avui recordem, no és la més gloriosa, però sí la més important, la raó més ferma en els nostres arguments a favor de la reconquesta de les llibertats catalanes és la plana demostració que les nostres idees són filles d'una persistència en cobejar la independència de la nostra pàtria, usurpada alimient pels mercenaris de Felip Vè.

Novaltris, com a catalans, propa- guem l'aspiració a la victòria. Però, per la victòria, cal la guerra; i per la guerra, cal la tàctica.

Aquí, Catalunya està en peu de guerra i està fent un dels esforços mil- lers perquè la victòria sigui total, so- bre els descendents dels qui ens ro- garen la llibertat de la pàtria. Per tant, tenim tots el deure de recordar la gesta obnegada dels màrtirs del 1714.

Des de vint-i-quatre anys han passat.

I ara, com ahir, els catalans donen la vida, la joventut mor als camps de batalla, a tots els fronts d'Ibèria, per la sagrada paraula LLIBERTAT.

La joventut sap que la Catalunya sense la llibertat, és impossible, que la llibertat dels pobles ibèrics sense Catalunya és impossible, perquè per damunt de tot hi ha la paraula d'un poble: Llibertat, és i serà lliure.

Ara, com abans del 1714, Catalunya viu la guerra i treballa i lluita per la guerra. Els màrtirs d'ahir ho demo- straven a l'assentament.

Es per això que creiem convenient recordar aquesta data amb no massa soroll. Hem de fer-ho amb gran reco- lliment, reconeixent que en la pèrdua de les llibertats hi ha hagut força part de culpa nostra. I fem-nos el propòsit d'esmenar el greuge que feren a la pàtria, concentrant totes les nostres energies i activitats a obtenir ràpida- ment la llibertat.

Si en parlem alguna vegada, par- lem-ne a cau d'orella. Val més, però, pensar-hi. Pensar-hi força, per tal que estem en port de dret al triomf.

I quan la victòria sigui ja un fet, esborrem de la nostra memòria la data de l'11 de setembre, per recordar- nos que Catalunya fou una vegada lliure.

K. P. LL.

HEROIS ANONIMS
DE LA REPUBLICA

El milicià de Cultura

Treballa d'or i cansable, conscient del seu deure i de la missió que li ha estat encomanada, és el milicià de cultura. Calladament, treballant en l'anonim, infiltra als companys que n'estan mancats, la cultura necessària que no s'havien preocupat de donar-los els qui fins ara ofegaven les aspiracions legítimes del treballador, procurant que no po- dria elevar-se a un nivell de cultura que li permetés obrir els ulls i adonar-se dels seus drets i de les seves aspiracions.

El Govern de la República, Go- vern legítimament constituït, es preocupa d'això, i el nivell d'analfabets descendeix considerablement en tot el territori lleial.

El Govern s'ha preocupat i es preocupa que l'obrer obtingui el grau de cultura precisa. Per a l'obrer han estat obertes les Es- coles, Instituts i Universitats, no regatejant el Govern de la República esforços per a l'ele- vació cultural del poble.

I en el front, el Govern ha po- sat a disposició de l'obrer incor- porat a l'Exèrcit del poble, el Milicià de Cultura, perquè l'in- trueixi, en les estones lliures, a ésser digne de l'Espanya futura que s'està modelant en els camps de batalla.

Salut, milicià de Cultura an tor- xa que illumines les tenebres que cobreixen els cervells on fins ara havia regnat la incultura. Que no et detures ni davant es- forços ni sacrificis amb tal de desterrar l'analfabetisme del poble d'on tu mateix has sortit!

Segueix company, la teva tas- ca en pro de la cultura i de la civilització; segueix arrencant a la ignorància les seves preses, que la Pàtria t'ho premiarà algun dia.

Lluís MAYORAL
33 Divisió. Banda
Cornetes.

Recordant historia de Catalunya

(Segueix de la pàgina 2.)

campana mare de la seu havia tocat a sometent, i tot el paisanatge acudí al combat. Els atacs i contraatacs es succeïren sense intermissió. En un sola fase de la lluita, el convent de Sant Pere fou perdut i reprès onze vegades. Esclata- ven les canonades amb tanta violència que a Girona se'n sentia el retruny, i la terra tremolava quilòmetres enllà.

Per indicació de Villarroel, a les set del matí, després de dues hores i escaig de combat violentíssim, fou tret la bandera de santa Eulàlia. La duia el Conse- ller en Cap, Rafael de Casanova, i era voltada de la noblesa i seguida dels es- tols de combatents que més s'havien distingit per llur braó en la lluita. El pas de la bandera era saludat amb visible emoció per tots els presents, particular- ment pels barcelonins, que tenien per aqueix penó una devoció i confiança il·li- mitades. La seva arribada a la plaça de Jonqueres, al moment en què la lluita feréstega era un flux i reflux de combatents damunt el terra ple, va determinar un tal enardiment dels assetjats, que van recuperar a la baioneta per quarta vegada el baluard de Sant Pere.

Damunt el terra ple de la muralla, sota una pluja de bales brunses, ferma- ment abraçat a la senyera, caigut ferit, d'un projectil a la cuixa, Rafael de Ca- sanova, i calgué retirar-lo. La seva ferida portà uns moments de confusió i àdhuc de pànic, a la columna que ell comandava; però, tot seguit, les tropes ciu- tadanes es referen i continuen amb tot llur coratge la defensa d'aquells llocs. Malgrat aquest i tants d'altres contratemps malgrat els esforços dels assetjats, francesos i espanyols havien estat continguts arreu. Prop de sis mil baixes els costà la conquesta de la primera línia de defenses.

La fatiga aclaparava els contendents—set hores havia durat la lluita—, el foc minvava de mica en mica. Uns i altres fortificaven llurs posicions. Els assetjats—homes, dones i infants—s'apressaren a alçar barricades a l'entrada dels carrers, des del Portal de Mar fins a Sant Agustí. Ningú, ni l'home més miser ni la doneta més feble, no havia ni murmurat la paraula capitulació.

Però si Barcelona resistí en l'ala dreta de les forces assaltants, no fou així pels costats esquerres. També allí hi hagué una topada formidable, també les lli- tes cos a cos foren terribles, i el va-i-ve de la pèrdua i reconquesta fou conti- nuat. Però, a mesura que anaven passant les hores de combat, l'enemic, immensa- ment superior en homes i material, anava dominant la situació i apoderant-se dels llocs que representaven major superioritat. En aquell costat caigut ferit el general Villarroel.

La caiguda de Barcelona, doncs, estava a punt de decidir-se. L'esforç inin- terromput i portat a l'extrem de l'heroisme dels barcelonins havia de resultar inútil. Tenint en consideració les ferides de Rafael de Casanova i d'Antoni de

Per a tu, combatent...

Joan Bigorra, Transmissions 3r. Cos d'Exèrcit. El teu article es publicarà. No desmai's i escriu força.

Lluís Millà, 136 Brigada. L'autor del re- portatge que indiques ja t'ha escrit. Les indicacions de la teva lletra, les prenem en consideració i esperem poder-te parlar.

Ernest Martí, 72 Brigada. El teu entu- siasme escrivint és digne d'un català. Se- gueix endavant.

Pere Subirana, 136 Brigada. Ens agra- da molt el teu escrit. Mirarem de publi- car-lo. Segueix treballant amb el mateix entusiasme.

Jaume Ràfols, Artilleria. Contestant la teva del 28 d'agost, agraim la teva dispo- sició de treballar per Catalunya i per a la victòria. Ens fem nostra la sugerència referent a propaganda. (En Durà desitja- ria que aquest ajut no fos platònic.)

Lluís Mayoral, 36 Divisió. Hem rebut la teva aclaració. Publiquem l'article. Es- criu força.

Assenci Peramon, Bateria 2-8a. Acusem rebut de la teva lletra agraint l'interès que t'has pres. Prenem nota del nombre suficient que ens dones.

AL COMBATENT RAMON GUASCH DE LA 90 BRIGADA, 359 BATALLO

Des de les planes del nostre òrgan, te- nim la satisfacció de manifestar-vos que aquesta Comissió de la Llar veu amb molt de gust i et felicitat a la vegada, pels treballs que realitzes en pro de la Llar i en bé de Catalunya, esperant que els continuï per tal que a la vegada ser-

LLETRES DEL FRONT

Companys de la Direcció de la LLAR:

En nom de la Junta Directiva de la Penya d'Amics de la LLAR, i aquesta en representació de tots els catalans d'aquest batalló, plau-me donar-vos les gràcies pels moments d'emoció i de joia que ens van donar, el passat 28 de juliol, els components de l'Esbart de Dansaires que tan encertadament creàreu, els quals ens feren oblidar per uns moments que estàvem allunyats de la nostra amada Catalunya i creure que ens trobàvem en un joliu poble de la nostra terra, en una diada de festa major.

Feu extensiva la nostra felicitació a totes les companyes i companys que formen els ballets, així com també a la banda de música que els amenitzà, restant-me solament encoratjar-vos en la vostra tasca, la qual tan fermament lliga els llaços existents entre Catalunya i la resta dels pobles germans d'Espanya.

Vostre, de Catalunya i de la República.—Per la Penya d'Amics de la LLAR: RICARD ESTRAGUES, 42 Brigada Mixta, 166 Batalló.

11 SETEMBRE A VALENCIA

Començant amb la festa nacional de Catalunya i gràcies a l'esforç magnífic d'un grup de catalans i amb la col·laboració entusiasta del Comissari de Llevant i Estat Major, s'ha inaugurat a la capital del Tàuria la LLAR del Combatent Català.

El total, ambientat per la presència de gran quantitat de catalans, presen- tava un aspecte emocionant i demo- strava com Catalunya viu per les ter- res d'Espanya en defensa de les seves llibertats.

En l'acte prengueren part diversos aradors combatents, que amb paraules emocionants recordaven el que signi- fica l'11 de setembre en la història de l'alliberació del poble català.

Cal destacar el parlament del Comissari Farré, qui, entre altres coses, digué: "En aquesta lluita en què te- nim molts Casanova que moren he- roïcament per les llibertats de Cata- lunya, prometem als combatents dels altres pobles d'Espanya, als qui llui- ten arreu de la República, als qui de- fenen Catalunya, al nostre poble i al President de tots els catalans, que des de les terres de Castella i Llevant, lli- tarem fins a vèncer, per la indepen- dència d'Espanya i les llibertats de Catalunya."

També el capità Estruga, en repre- sentació dels vascos, dirigi uns mots de salutació. Un combatent castellà tribuà un elogi d'admiració a la Catalunya "que ha sabut dir—fer-se càrrec de la seva responsabilitat".

Gran Mora, per la LLAR del Com- batent Català a València, dedica unes emocionades paraules als absents de Catalunya, que no podran escoltar la para vibrant del President Companys que davant l'estàtua d'en Rafael de Casanova, adreçarà al poble català amb el pensament posat encada un

Villarroel, es reuniren diversos components de la Junta de Govern i altres ofi- cials per a decidir com caldria continuar la defensa, quan arribà a les oïdes de tots que s'havia tocat a capitulació per les forces que defensaven Sant Agustí. Aqueix toc fou donat pel coronel Thorar, obeïnt o creient obeir ordres de Vi- llarroel. El fet és que hom suspengué el foc i la lluita.

Després de diverses deliberacions, i àdhuc d'intents de prosseguir la defen- sa, la ciutat de Barcelona capitulà sota la base, acordada pel duc de Berwick, que serien respectades les vides i hisendes dels barcelonins, sense que hom els pogués perseguir per cap de llurs actes anteriors a la capitulació. I el 13 de setembre del 1714 les tropes espanyoles i franceses entraven a Barcelona.

Havia acabat l'heroica lluita dels catalans en defensa de llurs llibertats, furs i privilegis. I aquests també moriren immediatament, per tal com Felip V estava disposat a demostrar que havia establert la seva sobirania a Catalunya per la força de les armes. Evidentment ho demostrà així el text de dissolució de les Corporacions catalanes, que, mancant a la paraula donada, fou redactat tex- tualment en aqueixos termes:

"Habiendo cesado por la entrada de las armas del Rey N. S. (q. D. g.) en esta ciudad y plaza la representación de la Diputación y Generalidad de Cata- luña, el Excmo. Sr. Mariscal Duque de Berwick y Liria me ha encargado que ordene y mande a los oidores de cuentas y a los diputados del General de Cata- luña que arrimen todas las insignias, cesen totalmente, así ellos como sus sub- alternos, en el ejercicio de sus cargos, empleos y oficios, y entreguen las llaves y todo lo demás concerniente a dicha causa de la Diputación y sus dependen- cias..."

L'ordre fou complert de seguida. I d'ençà d'aquell moment, l'Estat autò- nom català havia deixat d'existir.

P. C. A.

Serveis de paquets a Catalunya

La LLAR del Combatent Català a Madrid, ha inaugurat una nova secció de paquetatge de Madrid a Catalunya i viceversa, d'acord amb la Generalitat de Catalunya, especial per als combatents, que es troben a l'Exèrcit del Centre.

Aquesta secció tindrà cura de fer arribar als mateixos llocs de permanen- cia dels combatents, els paquets que els trametin des de Catalunya. Cal escriure amb claretat les senyes, per a major fa- cilitat i per assegurar l'arribada.

Les oficines de recepció a Barcelona són al Passeig de Gràcia, 65 bis.

A Madrid: Llar del Combatent Cata- là, Serrano, 123, i a la Delegació de la Generalitat, Claudio Coello, 18.

S'AUGMENTAT EL RACIONAMENT DE PA A LA POBLACIÓ CIVIL DE CATALUNYA

Des del dia 15 del corrent, s'ha aug- mentat el racionament de pa per a la població civil de Catalunya, que havia estat, llevat de Barcelona i les princi- pals ciutats fabrils, de cent grams dia- ris per a persona.

L'augment ha estat de cinquanta grams més, per dia i persona. La Direcció General de Provisions ha pres diverses mesures per tal de poder mantenir aquest augment.

Ayuntamiento de Madrid

Consells militars

(Segueix de la pàgina 1.)

Dissimuleu els refugis i els nius de me- tralladores, no solament després de cons- truits, sinó també abans de llur cons- trucció i mentre aqueixa es realitzi.

PRECAUCIONS PER TAL D'ESCAPAR DE L'ACCIÓ DE LES BOMBES I DE LES GRANADES

Efectes de les bombes i de les grana- des.—Les bombes i les granades estan intensament carregades d'explosius. Or- dinàriament, esclaten en prendre con- tacte amb el sol i produeixen una ex- plosió en forma cònica, més o menys ex- tensa, d'acord amb llur potència. Són molt perilloses per a tot objectiu que sobresurti de terra.

No cauen verticalment; per la qual cosa el perill de l'avió és més viu abans de passar per damunt de l'objectiu, que quan passa exactament per sobre d'ell.

Les bombes, i sobretot les granades, són llançades en sèrie, per tal, de no fal-

vexin d'estímul per als altres soldats ca- talans.

COMBATENTS CATALANS DE LA 44 BRIGADA

La Secretaria d'Organització de la Llar prega a tots els catalans d'aquesta Bri- gada que hagin omplenet la proposta de soci i encara no tinguin el carnet, que ho comuniquin a dita Secretaria d'Organit- zació a fi de poder enllestir aquest afer amb la major promptitud.

ALS COMPONENTS DE LA "PENYA NÚRIA" DEL BATALLÓ DE MUN- TANYA

Amb el fi de felicitar-vos pels treballs que realitzeu en pro de la Llar i de Ca- talunya a la vegada, aquesta Direcció de la Llar ha acordat fer present mitjan- çant aquestes ratlles, la seva satisfacció i a la vegada posar-se en un tot a la vos- tra disposició.

CARTERA EXTRAVIADA, EN PODER DE LA LLAR

Fem present al company Pelai Doball i Hado, de la 112 Brigada, 447 Batalló, Servei de Transmissions, que tenim en poder nostre la cartera que perdé. Pot passar-la a recollir personalment o bé sol·licitar-la mitjançant el responsable dels Amics de la Llar de la 112 Brigada. Cal dirigir-se a la Secretaria d'Organit- zació.

CARNET D'IDENTITAT EN PODER NOSTRE

Ens plau comunicar, per mitjà de NOVA CATALUNYA, al funcionari del Padró d'Habilitats, Samuel Solé i Aixalà, que ens ha estat lliurat el seu carnet. Per la qual cosa li preguem que passi a recollir-lo en aquesta Redacció.

lar l'objectiu cobejat, comptant amb el desplaçament de l'avió.

Com cal protegir-se contra aquestes bombardeigs?—Abans del bombardeig, cal cavar uns forats individuals o bé trin- xeres estretes i profundes.

Arrecereu els cavalls, puix que oferei- xen un blanc especial als cascots, de metralla. Per la qual cosa cal que car- veu unes fosses o bé que construïu pe- tits murs de terra.

En cas d'atac aeri, fiqueu-vos al re- fugi contra els bombardeigs o bé esti- reu-vos a terra aprofitant qualsevol ex- cavació que hi hagi.